

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

30301

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sn. İbrahim Yumaklı tarafından Anayasanın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması hususunu arz ederim.

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

Tarım sektörü, son yıllarda ağırlaşan yapısal sorunlar nedeniyle derin bir krizle karşı karşıyadır. Üretici maliyetleri hızla artarken, ürün fiyatlarındaki artış aynı oranda gerçekleşmemektedir. Bu dengesizlik, çiftçinin gelir kaybı yaşamasına, üretimden vazgeçmesine ve kırsal alanda yoksulluğun artmasına yol açmaktadır.

2025 yılı Haziran ayı itibarıyla mazot litre fiyatı 51 TL'ye ulaşmış; bu, yalnızca son iki yılda yüzde 120'ye varan bir artış anlamına gelmektedir. Buna karşın, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) 2025 yılı buğday alım fiyatını 13,50 TL/kg olarak belirlemiştir. Adana Çiftçiler Birliği'ne göre buğday üretim maliyeti 11,85 TL/kg düzeyindedir ve çiftçilerin zarar etmemesi için alım fiyatının en az 16 TL/kg olması gerekmektedir.

Mazot, gübre, sulama, ilaçlama ve işçilik maliyetlerinin her geçen gün arttığı bir ortamda çiftçilerimiz, "zararın yeniden üretildiği bir sistemde" üretime devam ettiklerini ifade etmektedir. Birçok bölgede üretimden çekilmeler yaşanmakta; kooperatifler, ziraat odaları ve meslek kuruluşları tarafından kamuoyuna peş peşe uyarılar yapılmaktadır.

Tarımda sürdürülebilirlik, yalnızca çiftçiye değil; aynı zamanda gıda güvenliğini, kırsal istihdamı ve yerli üretim kapasitesini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, girdi maliyetleri ile ürün fiyatları arasındaki uçurumun nasıl kapatılacağına dair Bakanlığınızın politikalarının kamuoyuna açıklanması büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) 2023, 2024 ve 2025 yıllarında çiftçilere uygulanan mazot destek tutarları (dekar başına) nedir? Aynı yıllarda mazotun litre başı piyasa fiyatları ne olmuştur?
- 2) 2025 yılı itibarıyla 1 kg buğdayın üretim maliyeti Bakanlığınızca nasıl hesaplanmaktadır? Bu hesaplamada hangi girdi kalemleri (mazot, gübre, sulama, işçilik, amortisman vb.) dikkate alınmaktadır?
- 3) 2025 yılı buğday alım fiyatı 13,50 TL/kg olarak açıklanmışken, üretici ve meslek kuruluşlarının 14-16 TL/kg arası maliyet beyanları göz önüne alındığında, TMO tarafından herhangi bir fiyat güncellemesi planlanmakta mıdır?
- 4) Son iki yılda mazot fiyatları yüzde 120'nin üzerinde artarken, buğday alım fiyatı yalnızca yüzde 35-40 oranında artmıştır. Bakanlığınız bu dengesizliğe ilişkin nasıl bir önlem almayı planlamaktadır?
- 5) 2025 yılı itibarıyla çiftçilere mazot ve gübre için sağlanan toplam destek tutarı ne kadardır? Bu desteklerin bölgesel dağılımı nedir?

30301

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

- 6) "Bitkisel Üretimde Yeni Destekleme Modeli" kapsamında çiftçiye sağlanan mazot ve gübre desteklerinin karşılanan oranı (yüzde kaç) nedir? Bu destekler hangi tarihlerde çiftçiye ödenmiştir?
- 7) 2023–2025 yılları arasında buğday üretim alanlarında (dekar bazında) yaşanan artış veya azalış oranı nedir? Bu dönemde üretimden çekilen çiftçi sayısı kaçtır?
- 8) 2025 yılı için, çiftçilere yönelik herhangi bir acil destek paketi, vergi indirimi, sübvansiyon veya fiyat güncellemesi planlanmakta mıdır?
- 9) TMO tarafından temel tarım ürünlerinin alım fiyatları belirlenirken, çiftçi temsilcilerinin (ziraat odaları, üretici birlikleri, sendikalar) görüşü alınmakta mıdır? Alınıyorsa bu süreç nasıl işlemektedir?
- 10) Buğday üretiminin korunması ve dışa bağımlılığın azaltılması amacıyla Bakanlığınız tarafından planlanan somut politika araçları nelerdir?